

MYNDIGHETSREVISION FÖR SVERIGE

Färre överlappningar, tydligare ansvar och större kontroll över statens pengar

Princip- och organisationsutkast

1. Varför en myndighetsrevision?

Sverige bör regelbundet pröva om varje statlig myndighet, bolag, nämnd och bidragsorganisation fortfarande behövs i sin nuvarande form. Frågan ska inte bara vara om verksamheten en gång hade ett syfte, utan om samma samhällsuppgift i dag kan utföras enklare, billigare eller bättre av en annan organisation.

En myndighet ska inte finnas för att den alltid har funnits. Varje offentlig funktion ska kunna motivera sitt uppdrag, sina kostnader, sina resultat och varför den behöver vara en separat organisation.

2. Fyra möjliga utfall

BEHÅLL: verksamheten fyller en tydlig funktion och organisationsformen är motiverad.

SLÅ IHOP: uppgiften behövs men överlappar andra organisationer och bör samlas.

ERSÄTT: samhällsuppgiften behövs men organisation, mandat eller arbetssätt bör byggas om från grunden.

AVVECKLA: staten bedömer efter laglig och ekonomisk analys att verksamheten inte längre ska finansieras eller bedrivas.

3. Vad revisionen ska mäta

Varje organisation bör granskas utifrån förvaltningskostnad, antal anställda, överlappning med andra organ, bidragsutbetalningar, mätbara resultat, digitaliseringsmöjligheter, lagstadgade skyldigheter, EU-rätt och internationella åtaganden samt vilka konsekvenser en avveckling får för medborgare och företag.

Besparingen ska räknas på **nettoeffekten**. Om en myndighet läggs ned men 90 procent av personalen och uppgifterna flyttas till en annan myndighet är den verkliga besparingen mycket mindre än den gamla myndighetens hela budget.

4. Första reformpaketet

Organisation	Förslag	Princip
Migrationsverket	ERSÄTT med VAKT	Tillstånds-, identitets-, återvändande- och migrationsadministration finns kvar men byggs om under nytt mandat.
Sida	AVVECKLA enligt den föreslagna politiska inriktningen	Om staten kraftigt avvecklar bilateralt utvecklingsbistånd behövs inte en myndighet med dagens biståndsuppdrag. Kvarvarande bindande åtaganden och avtal måste hanteras separat.
Samhall AB	AVVECKLA/ERSÄTT MODELLEN	Samhall är ett statligt bolag, inte en myndighet. Dess arbetsmarknadsuppdrag för personer med funktionsnedsättning måste ersättas om bolaget avvecklas, exempelvis genom stöd direkt till ordinarie arbetsgivare och individanpassade insatser.
Statens konstråd	SLÅ IHOP/ERSÄTT delar med FORM	Gestaltungs- och permanent offentlig-konstkompetens kan prövas mot den föreslagna FORM-modellen.
Myndigheten för kulturanalys	SLÅ IHOP	Analysfunktionen kan prövas för placering i en större kultur-/utvärderingsorganisation.
Konstnärsnämnden	PRÖVA AVVECKLING/OMFORMNING	Separat myndighet kan ifrågasättas om individuella statliga konstnärsbidrag reformeras; nödvändiga funktioner kan samlas.
Myndigheten för tillgängliga medier	PRÖVA SAMMANSLAGNING	Tjänsterna är viktiga men separat myndighetsform kan prövas, exempelvis mot Kungliga bibliotekets närliggande funktioner.

Organisation	Förslag	Princip
Naturvårdsverket + relevanta tillsynsfunktioner	PRÖVA mot VÄRNA	Undvik att skapa VÄRNA ovanpå befintliga strukturer; kartlägg vilka natur- och djurskyddsuppgifter som faktiskt bör flyttas.

5. En särskild revision av alla offentliga utbetalningar utanför Sverige

I stället för att utgå från att en organisation ska avvecklas enbart därför att någon mottagare finns utanför Sverige bör revisionen kartlägga **varje statligt finansierat internationellt pengaflöde**: belopp, mottagare, rättslig grund, avtalstid, resultat, kontrollsystem och möjlighet att avsluta eller omförhandla finansieringen.

Sida är en central aktör inom internationellt utvecklingssamarbete, men svenska offentliga medel kan också kanaliseras genom exempelvis internationella organisationer, Regeringskansliet och olika sakanslag. Därför räcker det inte att lägga ned en enda myndighet om målet är att förändra hela utgiftspolitikerna.

SPÅR kan i den föreslagna modellen få uppdraget att skapa ett **samlat register över offentliga betalningar till utländska och internationella mottagare** och redovisa slutmottagare och resultat där det är möjligt.

6. Kultur: prioritera svenskt kulturarv utan härkomsttest

Om den politiska inriktningen är att statliga kulturpengar i högre grad ska gå till **Sveriges kulturarv, svenska språket, svensk historia, svenska kulturmiljöer och kultur som skapas och görs tillgänglig i Sverige**, kan bidragsreglerna ändras i den riktningen.

Revisionen bör däremot inte använda mottagarens etnicitet som test för offentlig finansiering. Ett tydligare och administrativt användbart kriterium är **vad verksamheten gör, var nyttan uppstår och vilket offentligt mål den uppfyller**. Det gör det möjligt att prioritera svensk kultur och svenska samhällsintressen utan att staten behöver klassificera människor efter etniskt ursprung.

Kulturdepartementets budget innehåller i dag separata anslag och myndigheter för bland annat Kulturrådet, Myndigheten för kulturanalys, Statens musikverk, Statens konstråd och Konstnärsnämnden. Detta område är därför lämpligt för en särskild strukturrevision där små organisationer och bidragssystem prövas för sammanslagning.

7. Samhall kräver en ersättningsplan

Samhall är ett helägt statligt aktiebolag med uppdrag att skapa utvecklande arbeten för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. En avveckling av bolaget innebär därför inte automatiskt att kostnaden eller behovet försvinner.

Revisionen bör jämföra dagens modell med exempelvis individuellt lönestöd till ordinarie arbetsgivare, sociala företag, utbildnings- och rehabiliteringsspår samt upphandlade anpassade arbetsplatser. Målet bör vara att avgöra vilken modell som ger flest personer verkligt arbete per skattekrona.

8. Nya myndigheter får inte bli ett nytt lager

De föreslagna VAKT, SPÅR, FORM och VÄRNA bör bara införas om de samtidigt **ersätter eller absorberar befintliga funktioner**. Annars riskerar reformen paradoxalt nog att öka antalet myndigheter.

För varje ny organisation ska därför ett införandebeslut innehålla en lista över vilka gamla funktioner, anslag, register, lokaler och tjänster som avvecklas eller flyttas.

9. SPÅR som revisionsmotor

SPÅR - Specialmyndigheten för Pengaflöden, Återkrav och Revision - kan få en central roll efter själva strukturreformen. Den kan följa offentliga pengar, upptäcka dubbelfinansiering och felaktiga utbetalningar och kontrollera om bidrag används enligt beslut. Men den övergripande myndighetsrevisionen bör ledas oberoende av de organisationer som själva granskas.

10. Genomförande

Fas 1 - Kartläggning: samtliga myndigheter, statliga bolag, nämnder, offentligt finansierade stiftelser och större permanenta bidragssystem registreras med kostnad och uppdrag.

Fas 2 - Överlappning: varje uppgift jämförs med andra statliga, regionala och kommunala organ.

Fas 3 - Resultat: mät vad verksamheten faktiskt producerar och vilka samhällseffekter som kan beläggas.

Fas 4 - Juridik: identifiera grundlag, EU-rätt, avtal och internationella förpliktelser som begränsar eller påverkar förändringen.

Fas 5 - Reformlista: klassificera varje organisation som Behåll, Slå ihop, Ersätt eller Avveckla.

Fas 6 - Nettobudget: redovisa verklig årlig besparing efter kostnader för överförda uppgifter, uppsägningar, IT, lokaler och övergång.

Fas 7 - Uppföljning: kontrollera efter två och fem år om reformen faktiskt sparade pengar och förbättrade verksamheten.

11. Kärnprincip

Revisionen ska inte börja med frågan 'vilka myndigheter tycker vi inte om?' utan 'vilka funktioner behöver Sverige, vem utför dem bäst och vad ska skattebetalarna faktiskt betala för?'

Det gör det möjligt att genomföra en mycket omfattande statsreform samtidigt som nödvändiga funktioner, rättigheter, avtal och samhällsuppdrag identifieras innan en organisation stängs.

Faktabakgrund, juli 2026: Regeringen beskriver Migrationsverkets uppdrag som bland annat tillstånd, asyl, medborgarskap och frivillig återvandring. Sida är en statlig förvaltningsmyndighet under Utrikesdepartementet. Samhall är ett helägt statligt aktiebolag med arbetsmarknadsuppdrag för personer med funktionsnedsättning. Kulturens statsbudget innehåller ett flertal separata myndigheter och bidragsanslag. Regeringskansliet kan också besluta om bidrag till bland annat internationella organisationer.